

Crítica

ALADRO, Jordi; RODRÍGUEZ CEPE-DA, Enrique. *Cartes inèdites de Joan Amades entorn de les xilografies gironines*. Girona: Ajuntament, 2003. 142 p.

ARAGONÈS I PUIG, Neus. *Carles Bosch de la Trinxera i l'excursionisme*. Barcelona: Cossetània, 2003. 70 p.

BOIX, Lurdes. *Història del Carnaval a l'Escala*. L'Escala: Ajuntament, 2003. 253 p.

CANTÓ I PAGÈS, Josep; MASCORT I VERT, Antoni. *Episodis de la història de Llagostera: Segles XVI-XVII*. Llagostera: Ajuntament, 2003. 105 p.

CARRERES I PÈRA, Joan. *Els goigs de mossèn Cinto*. Barcelona: Claret, 2003. 222 p.

CERCAS, Javier. *El móvil*. Barcelona: Tusquets, 2003. 120 p.

COL·LEGI MARISTES DE GIRONA. *La meva ciutat, Girona*. Barcelona: Planeta, 2003. 157 p.

Concurs d'idees. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2003. 44 p.

COROMINES, Xavier; CURBET, Quim. *A peu i en bicicleta de Girona a Sant Feliu per la via verda*. Barcelona: Quatre Cantons, 2003. 66 p.

COSTA, Lluís. *Sils*. Barcelona: Viena, 2003. 60 fotos.

DIVERSOS AUTORS. *Dominus Vobiscum. Història i vida del Seminari de Girona (del 1563 al 2003)*. Girona: JJ Comunicació, 2003. 281 p.

DIVERSOS AUTORS. *Girona, de Carlemany al feudalisme (785-1057): El trànsit de la ciutat antiga a l'època medieval*. Girona: Ajuntament, 2003. 429 p.

EIXIMENIS, Francesc [a cura de Sadurní Martí]. *Àngels e demonis*. Barcelona: Quaderns Crema, 2003. 248 p.

ESPAÑOL, Joaquim; OLIVERAS, Josep M. [fotos]. *Girona. Anatomia de la ciutat històrica*. Barcelona: Lunwerg, 2003. 206 p.

ESPONELLÀ, Núria. *Sunitha. Història d'una nena apadrinada*. Barcelona: Columna, 2003. 216 p.

Els mestres de l'exili

MARQUES, Salomó. **Maestros catalanes del exilio**. El Colegio de Jalisco. Zapopan (Mèxic), 2003. 182 p.

L'any 1995 Salomó Marquès, catedràtic d'història de la pedagogia catalana i, amb tota seguretat, el més gran coneixedor de l'educació i dels educadors catalans del segle XX, va publicar *L'exili dels mestres (1939-1975)*, una obra fruit de molts i intensos anys de recerca sobre una qüestió poc estudiada, esparxa, massa oblidada i de mal documentar.

Encara que pugui semblar estrany (o no tant), una obra de referència com aquesta no disposava encara d'una versió en castellà. Ha hagut de ser una institució mexicana, El Colegio de Jalisco, amb la qual la Universitat de Girona manté una relació acadèmica consistent i ja consolidada, qui ha assumit aquest deure. De manera que el llibre que presentem és, a grans trets, una traducció, amb matisos, d'aquell treball de 1995. *Maestros catalanes del exilio* manté l'esquelet bàsic de l'obra mare («Tipologia general dels mestres exiliats», «Els mestres abans de l'exili», «Els mestres a l'exili», «El retorn a Catalunya» i «Conclusions»), però val la pena fer referència als matisos.

En primer lloc, s'hi incorporen noves aportacions, fruit tant del que s'ha

publicat al respecte aquests darrers vuit anys com de les entrevistes i troballes, de la recerca persistent, callada i inesgotable feta pel mateix autor. En segon lloc, se n'ha exclòs l'interessantíssim apèndix documental, que recull textos de o sobre els mestres Josep Donjó, Bernardí Lite i Ciscu Manet (Antoni Sancho), i s'ha refet considerablement, per raons òbvies, el capítol dedicat als mestres exiliats a Mèxic.

Marquès diferencia quatre tipus de mestres catalans a Mèxic: els qui exerciren en centres creats pel govern republicà espanyol a Mèxic capital (per exemple els gironins Marcel Santaló i Miquel Santaló); els qui treballaren en centres creats pel Patronat Cervantes a diverses ciutats mexicanes (Córdoba, Tampico, Tapa-chula, Mérida, etc.), entre els quals hi havia l'olotí Ramon Calm i els germans Antoni, Josep i Lluïsa Bargés; els mestres seguidors i aplicadors de la pedagogia del mestre francès C. Freinet, i els que no es poden encabir en els tres casos anteriors, com Josep Mascort i Joaquim Xirau.

El text s'entreté especialment en tres mestres freinetians (Ramon Costa Jou, Patricio Redondo i José de Tapia), per la rellevància del seu treball pedagògic i per l'orientació popular de les seves escoles, en contrast amb l'aportació de la resta, també moderna i renovadora però més

adreçada als fills de la burgesia mexicana.

Un pas més, doncs, en el coneixement de la pedagogia catalana, que ara podran conèixer també els qui només llegeixen ciència en castellà.

Xavier Besalú

Una aproximació local a la indústria surotapera

VILÀ I GALÍ, Agustí M.

La indústria surotapera a Lloret de Mar.

Ajuntament de Lloret de Mar, 2002. 308 p.

La indústria surotapera ha estat, segurament, la més característica de les comarques gironines, pels homes i capitals que va posar en marxa, per les expectatives que va generar i per la implantació d'una autèntica forma de vida per als seus treballadors. L'obra d'Agustí M. Vilà ens aproxima al cas de Lloret de Mar, una població on aquesta activitat no tingué el nivell d'importància d'altres localitats, com Palafrugell o Sant Feliu de Guíxols, ni actualment en queden vestigis, però que (com molt bé explica Vilà) generà molts llocs de treball i moltes riqueses, sobretot entre els anys 1866 i 1920. L'autor presenta les primeres notícies d'aquesta activitat en el segle XVIII, la seva implantació a Lloret, l'auge